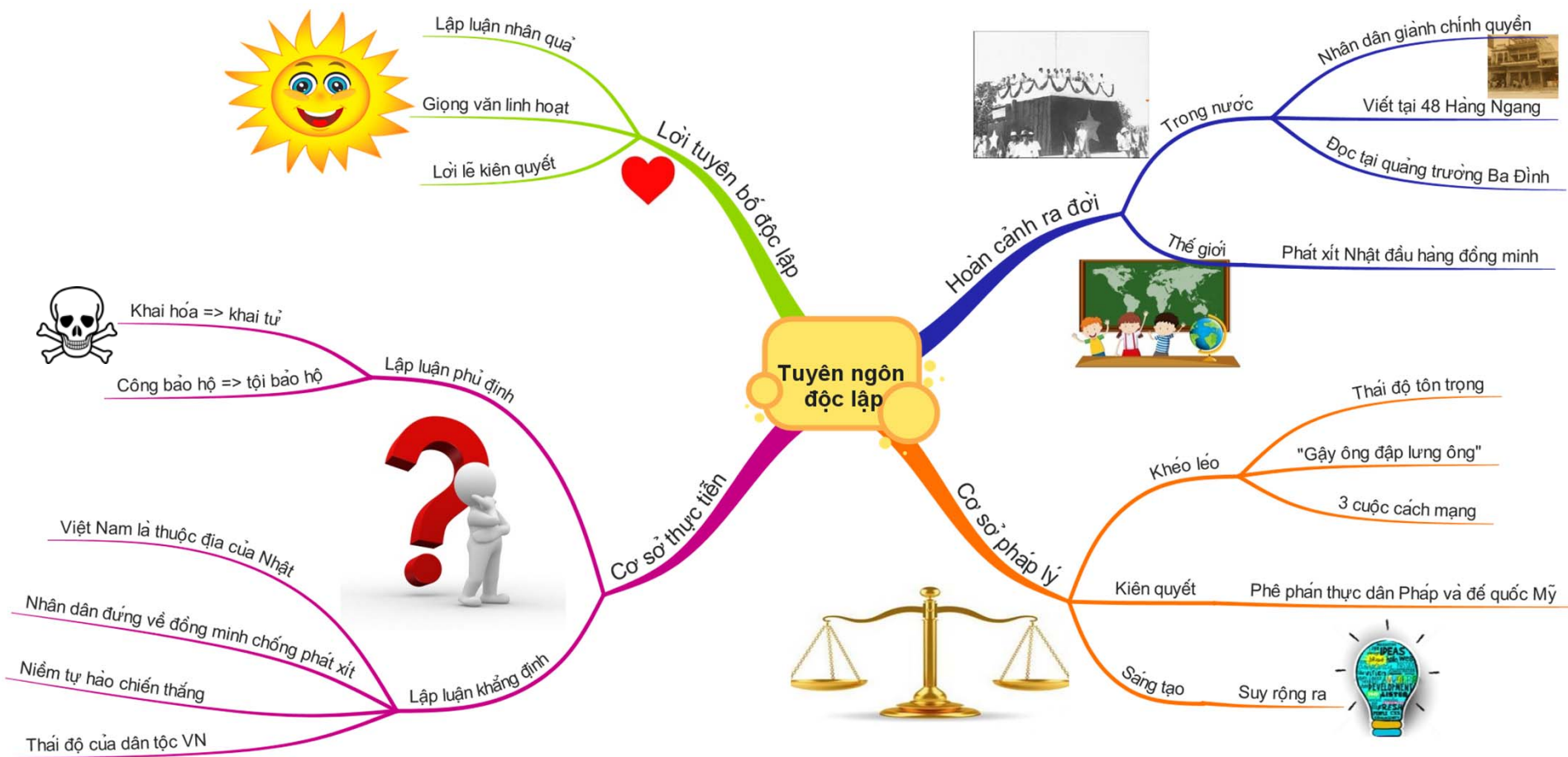




Sơ đồ tư duy
Ngữ Văn
• 12 •



Tây Tiến

Vẻ đẹp bi tráng

- Không gian chiến trận
 - tiếng súng, máu và nước mắt
 - "mồ viễn xứ"
- Sự hy sinh
 - không bước nữa, bỏ quên đôi, anh về đất...
 - thảm lặng mà cao cả
- sử dụng nhiều từ Hán Việt
 - "Bi" - đau thương
- áo bảo thay chiếu
 - tấm áo vá bạc màu -> áo liệm thân => thiếu thốn
 - áo bảo của vua => trân trọng
- khúc độc hành của sông Mã
 - nhân hóa "gầm" => Bi thương
 - hùng tráng, thiêng liêng
 - s. Mã đang tay đón người lính trở về
- "Tráng" - hào hùng



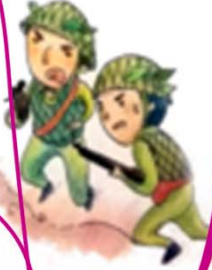
Tác giả + tác phẩm

- Quang Dũng**
 - Nghệ sĩ đa tài
 - Hồn thơ
 - Hồn hậu, phóng khoáng
 - Lãng mạn, tài hoa
- Tây Tiến**
 - Thành lập năm 1947
 - Nhiệm vụ: Bảo vệ biên giới Việt Lào
 - Lực lượng: chủ yếu là thanh niên HN
- Đoàn quân tây Tiến
 - Khi xa đơn vị cũ
- HCST
 - ở Phủ Lưu Chanh, viết bài thơ vì nhớ đơn vị cũ



vẻ đẹp lãng mạn

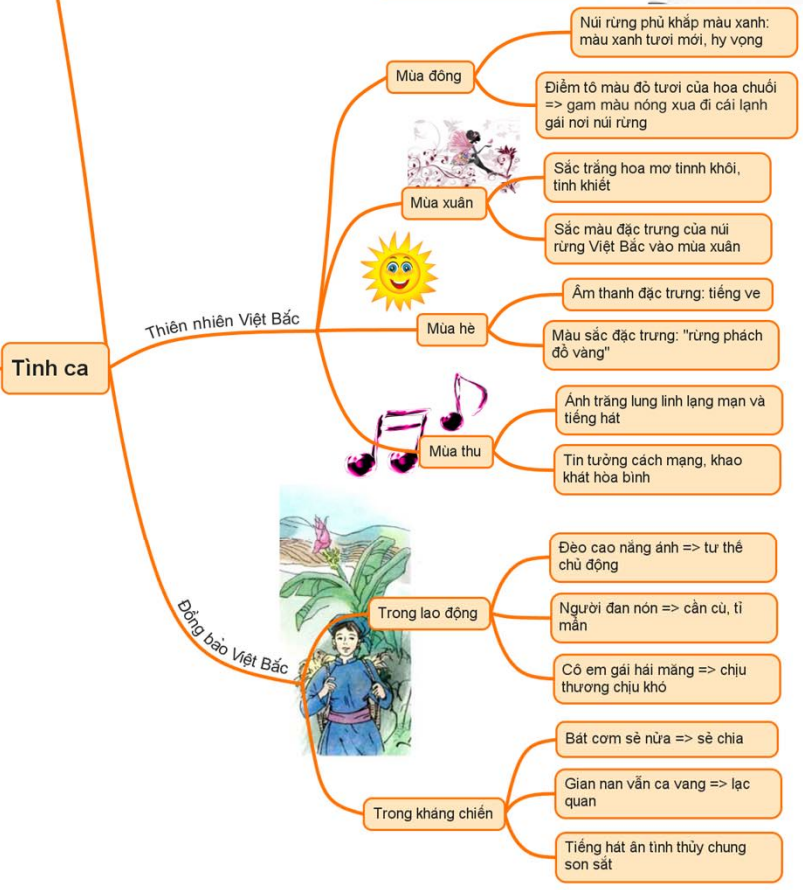
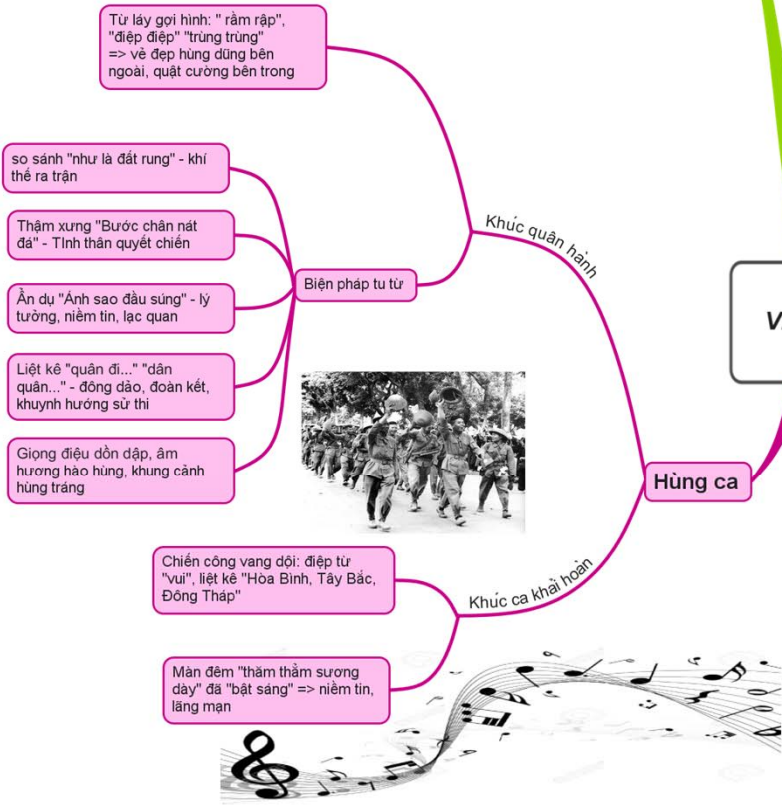
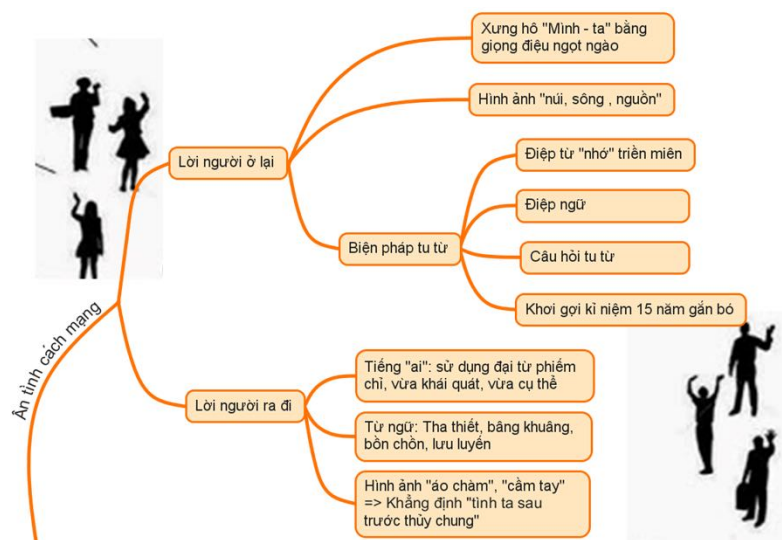
- Đắm say trước thiên nhiên
 - Châu Mộc chiều sương bảng lảng
 - hàng lau bên bờ lay động
 - cánh hoa trên dòng nước đông đưa
- Say mê
 - Hương nếp xôi thơm lừng
 - đuốc hoa rộn ràng
 - Dáng thiếu nữ e ấp
- Hòa nhịp cùng con người Tây Bắc
 - Bóng người trên độc mộc
- Lãng động
 - nhìn thẳng vào quân thù
 - thao thức nhớ quê nhà
 - nét hào hoa của người con trai HN
- Kiên định
 - Mắt trừng gửi mộng
 - Đêm mơ HN...
 - là trái tim, nỗi nhớ, động lực
 - "đôi xanh" => tuổi trẻ
- Tiểu kết
 - Lòng quyết tâm
 - Sự tự nguyện, quên mình
 - lãng mạn, lạc quan
 - tin tưởng vào ngày mai thắng lợi

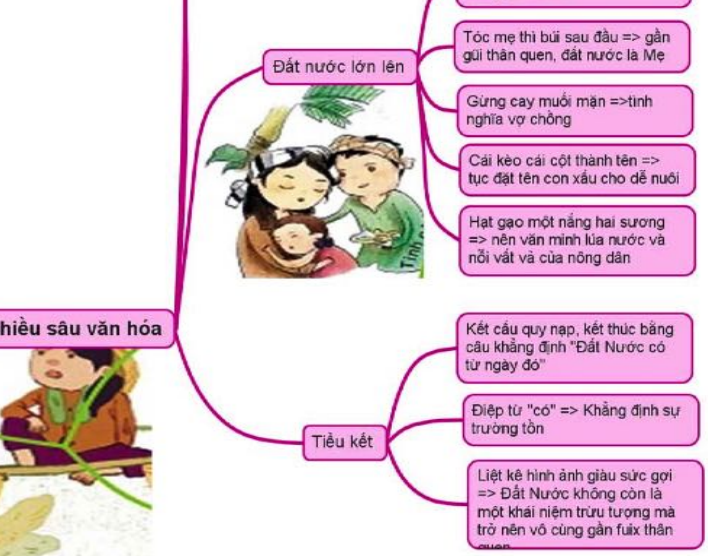
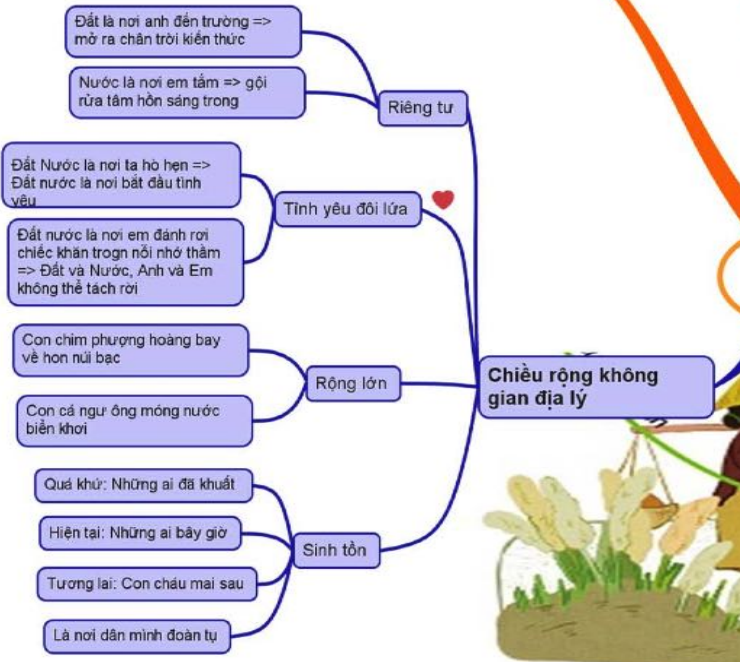
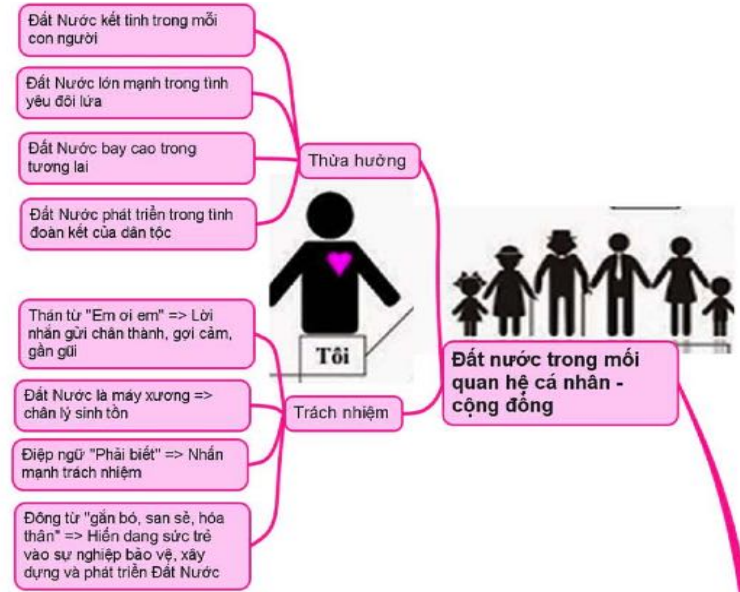


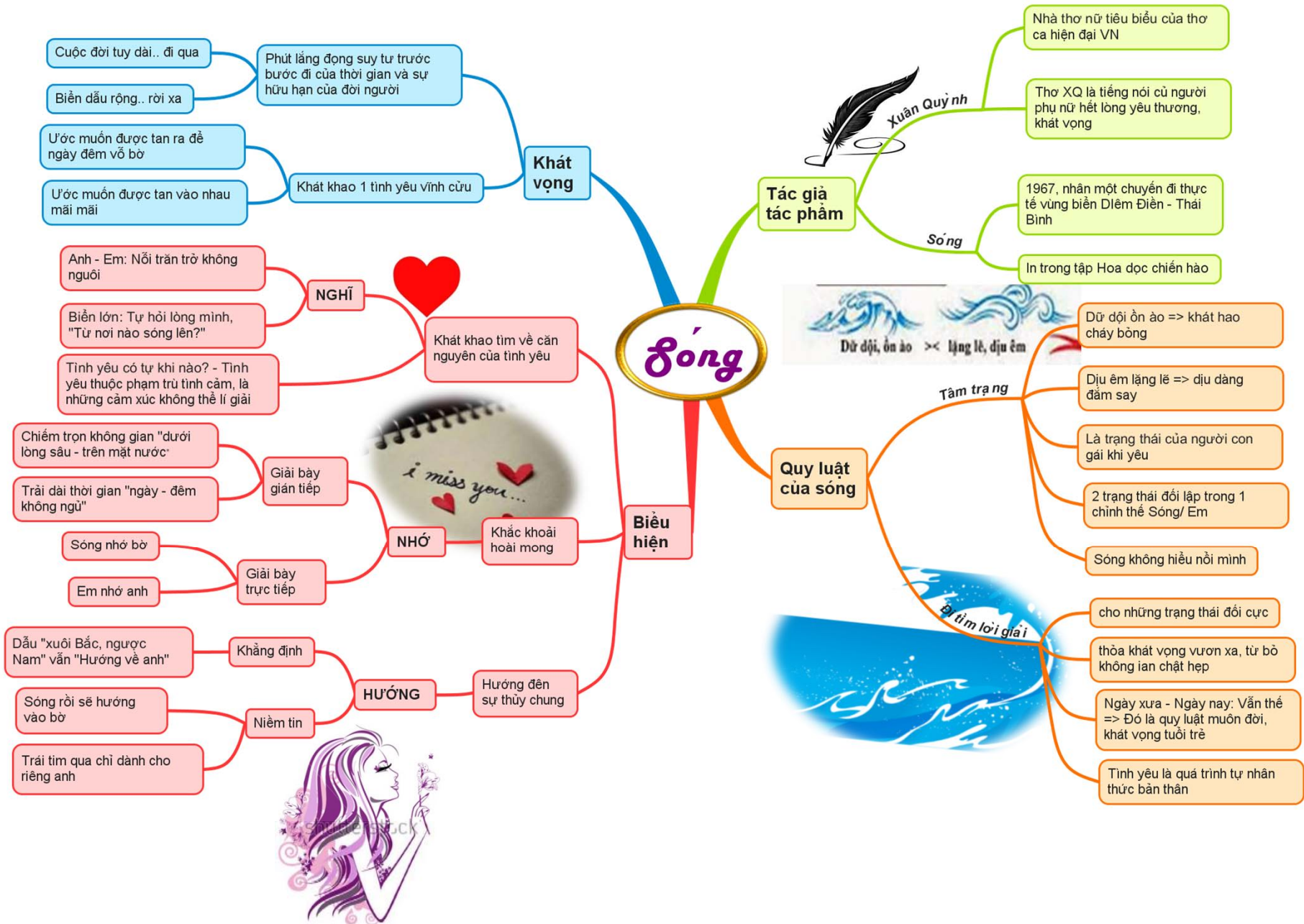
Vẻ đẹp kiêu hùng

- Bi tráng**
 - không mọc tóc - hậu quả của sốt rét
 - Xanh màu lá - cuộc sống thiếu thốn, ốm đau
 - Dũng cảm đối diện với thực tế khốc liệt
 - Cái "bi" gợi nên sự tiêu tụy bên ngoài
- Lãng mạn**
 - Những anh hùng vệ trợ
 - Không mọc tóc
 - bị động thành chủ động
 - Xanh màu lá
 - "lá ngọc trang"
 - Đoàn binh
 - Từ Hán Việt
 - âm hưởng trầm hùng
 - dữ oai hùng
 - làm chủ núi rừng
 - oai phong, lẫm liệt
- Tiểu kết**
 - Bi tráng -> lãng mạn
 - Nghệ thuật đối lập
 - Biến điểm yếu thành nét đẹp riêng
 - Ngoại hình thiếu sức sống, tiêu tụy
 - Khí phách hiên ngang











Tây Ban Nha

Bổng kinh hoàng

Bê bết đỏ

"điệu" về bãi biển

Như người say rượu

Thái độ của Lorca

Cái chết

Cái chết bí trắng

Lorca trong bối cảnh xã hội TBN

Bối cảnh xã hội

Tiếng đàn + bọt nước

Áo choàng đỏ gắt

Li la li la li la



Đơn độc

vàng trắng chéch choáng

Một mình

Hình ảnh Lorca

Đàn ghi ta của Lorca

Suy ngẫm

bậc ghi ta

Điệp từ ngữ "Tiếng ghi ta"



Hình ảnh biểu tượng



bầu trời cô gái ấy

xanh

Tròn bọt nước

"ròng rọc" máu chảy

Sự bất tử của Ghi-ta

Cỏ mọc hoang

Nước mắt, vàng trắng



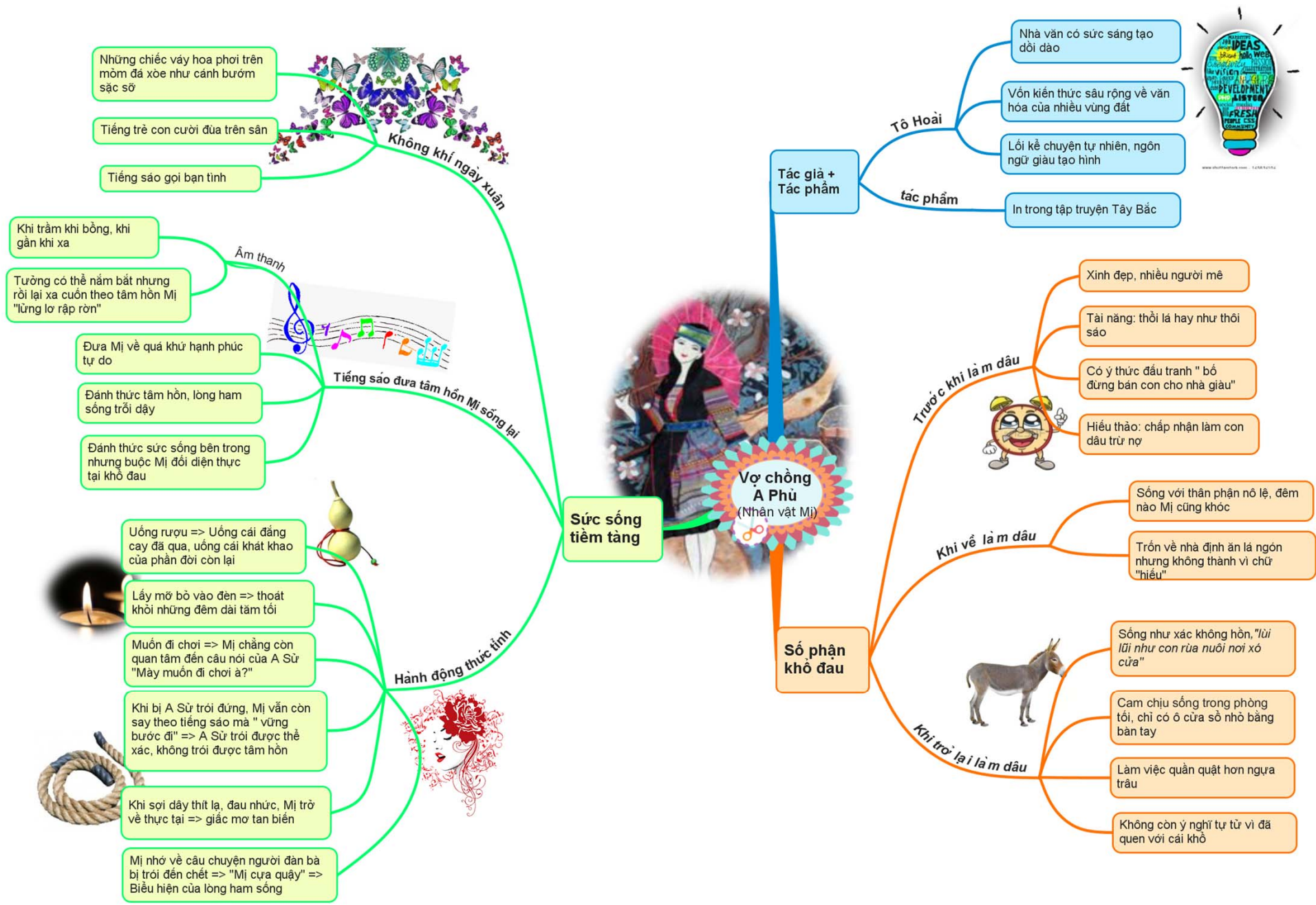
Không ai chôn cất

Sự bất tử của Lorca

Đường chỉ tay, dòng sông

Bơi sang ngang





Những chiếc váy hoa phơi trên mồm đã xoe như cánh bướm sắc sỡ

Tiếng trẻ con cười đùa trên sân

Tiếng sáo gọi bạn tình



Không khí ngày xuân

Khi trầm khi bổng, khi gần khi xa

Tường có thể nắm bắt nhưng rồi lại xa cuốn theo tâm hồn Mị "lững lờ rập rờn"

Âm thanh



Tiếng sáo đưa tâm hồn Mị sống lại

Đưa Mị về quá khứ hạnh phúc tự do

Đánh thức tâm hồn, lòng ham sống trỗi dậy

Đánh thức sức sống bên trong nhưng buộc Mị đối diện thực tại khổ đau

Uống rượu => Uống cái đắng cay đã qua, uống cái khát khao của phần đời còn lại

Lấy mỡ bỏ vào đèn => thoát khỏi những đêm dài tăm tối

Muốn đi chơi => Mị chẳng còn quan tâm đến câu nói của A Sù "Mày muốn đi chơi à?"

Khi bị A Sù trói đứng, Mị vẫn còn say theo tiếng sáo mà "vững bước đi" => A Sù trói được thể xác, không trói được tâm hồn

Khi sợi dây thít lạ, đau nhức, Mị trở về thực tại => giấc mơ tan biến

Mị nhớ về câu chuyện người đàn bà bị trói đến chết => "Mị chửa quây" => Biểu hiện của lòng ham sống



Hành động thức tỉnh



Sức sống tiềm tàng

Vợ chồng A Phủ (Nhân vật Mị)



Tác giả + Tác phẩm

Tô Hoài

Nhà văn có sức sáng tạo dồi dào

Vốn kiến thức sâu rộng về văn hóa của nhiều vùng đất

Lối kể chuyện tự nhiên, ngôn ngữ giàu tạo hình

tác phẩm

In trong tập truyện Tây Bắc



Trước khi là m dâu



Xinh đẹp, nhiều người mê

Tài năng: thổi lá hay như thổi sáo

Có ý thức đấu tranh "bỏ đừng bán con cho nhà giàu"

Hiếu thảo: chấp nhận làm con dâu trừ nợ

Khi về là m dâu

Sống với thân phận nô lệ, đêm nào Mị cũng khóc

Trốn về nhà định ăn lá ngón nhưng không thành vì chữ "hiếu"

Khi trở lại là m dâu



Sống như xác không hồn, "lùi lũi như con rùa nuôi nơi xó cửa"

Cam chịu sống trong phòng tối, chỉ có ô cửa sổ nhỏ bằng bàn tay

Làm việc quần quật hơn ngựa trâu

Không còn ý nghĩ tự tử vì đã quen với cái khổ



Hãy chơi đùa với trẻ con

Chuyện lấy vợ cũng được quyết định trong chốc lát

Vô tư



Lúc đầu chỉ hò vui cho đỡ nhọc

Chợt nghĩ: "chả biết có nuôi nổi không?"

"Chắc, kệ" và dẫn thị về nhà

Giàu lòng yêu thương

Mặt phờ phờ, vênh lên tự đắc

Cười tủm tỉm

Mắt sáng lấp lánh

Một cái gì đó lạ lắm ...

Ngờ ngàng, phẩn chấn

Trên đường về

Lo lắng, bồn chồn chờ mẹ về

Nón nóng, nhắc mẹ "kìa nhà tôi nó chào ư"

Thở phào khi được mẹ chấp thuận

Bỗng nhiên thấy yêu thương, gần bó với cái nhà

Một nguồn vui sướng tràn ngập



Về đến nhà

Khát khao hạnh phúc



Hắn thấy có bổn phận phải lo cho vợ con sau này

Hắn muốn làm gì đó để tu sửa căn nhà

Ngoan ngoãn với mẹ khi bàn về chuyện chuồng gà

Bò vôi vào miệng

Tránh nhìn mặt nhau

Cảm thông với món "chè khoán" của mẹ



Sống có trách nhiệm

Hắn thấy hẳn nên người

Muốn hòa cùng đoàn người đi phá kho thóc Nhật

Là cờ đỏ bay phấp phới => nhen nhóm niềm tin => hướng về Cách mạng

Mơ ước tương lai tươi sáng

Love

Hoàn cảnh

Nhà nghèo, sống cùng mẹ già

Thân phận: dân ngụ cư

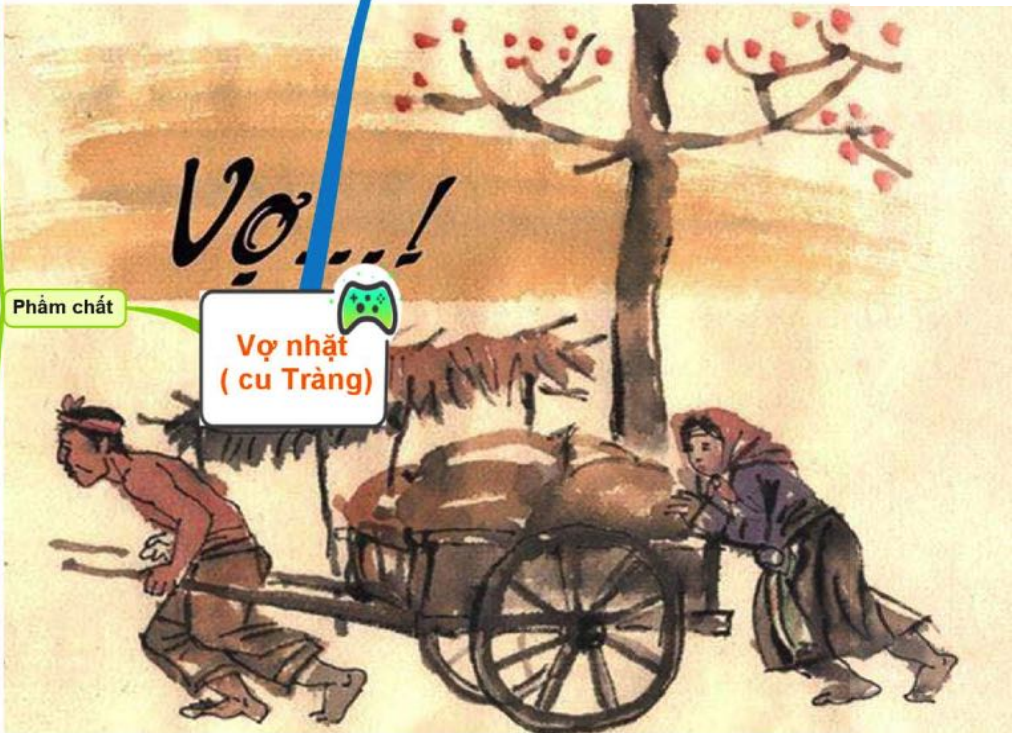
Nghề: kéo xe bò thuê

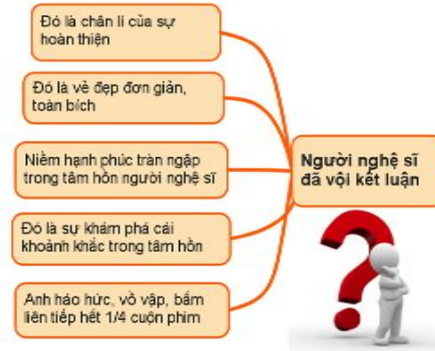
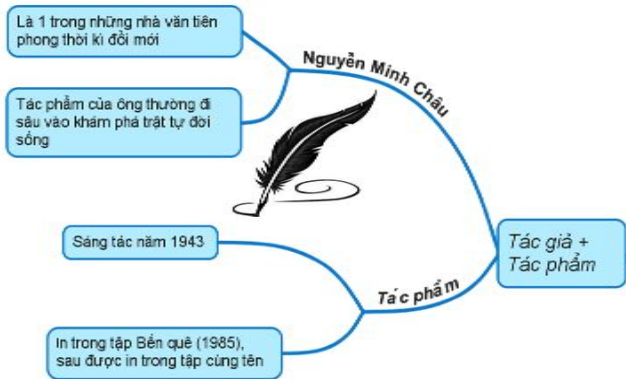
Ngoại hình: thô kệch, xấu xí



Phẩm chất

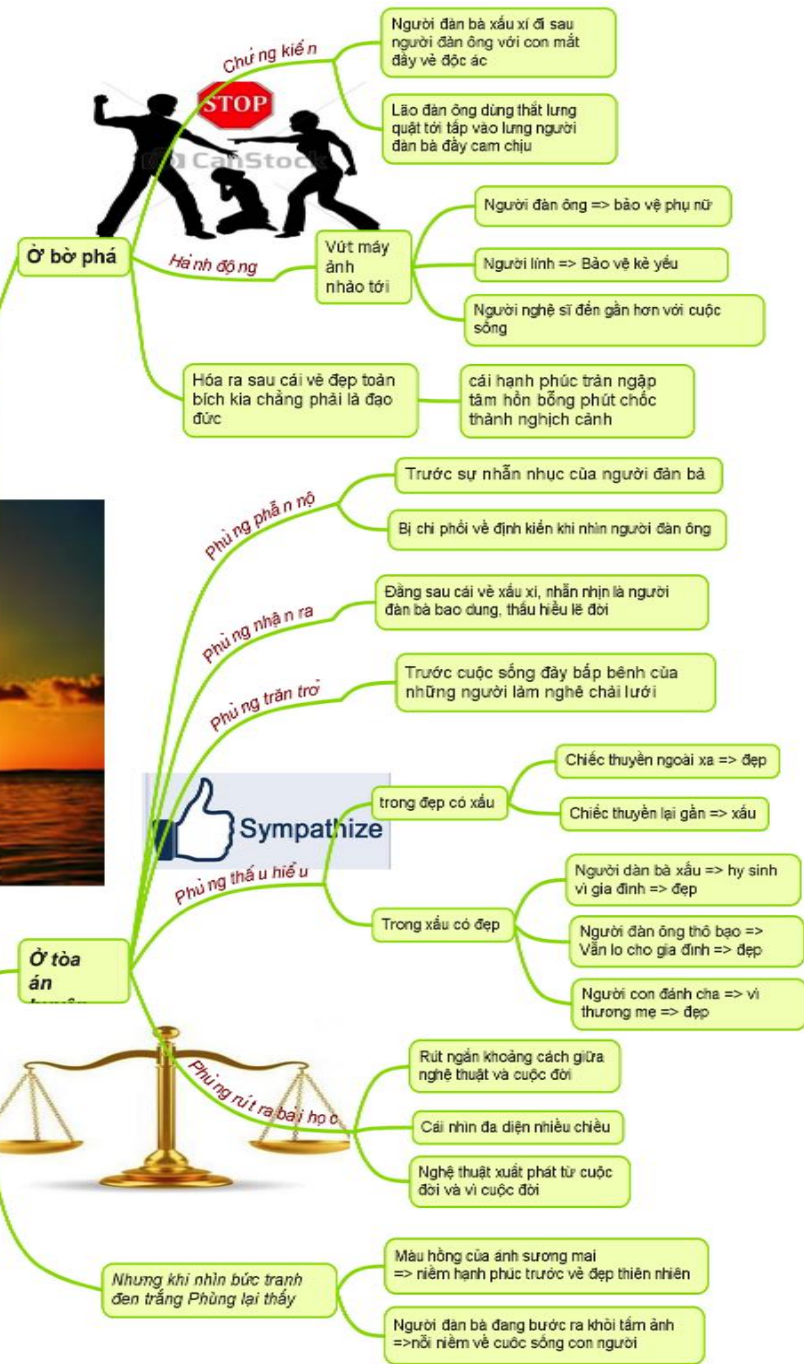
Vợ nhặt (cu Tràng)

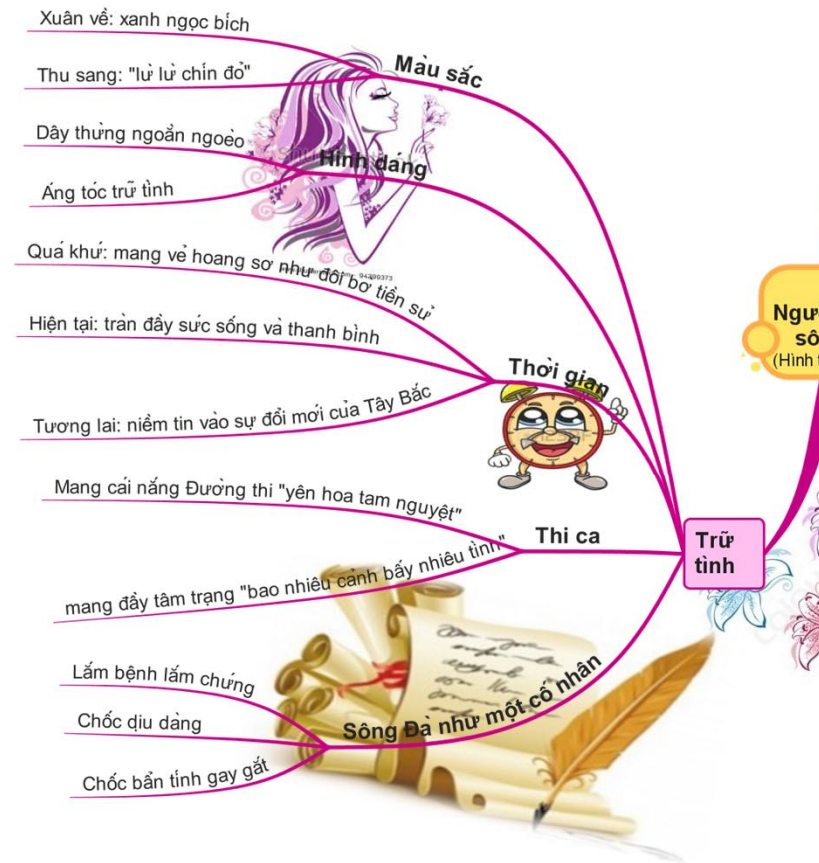
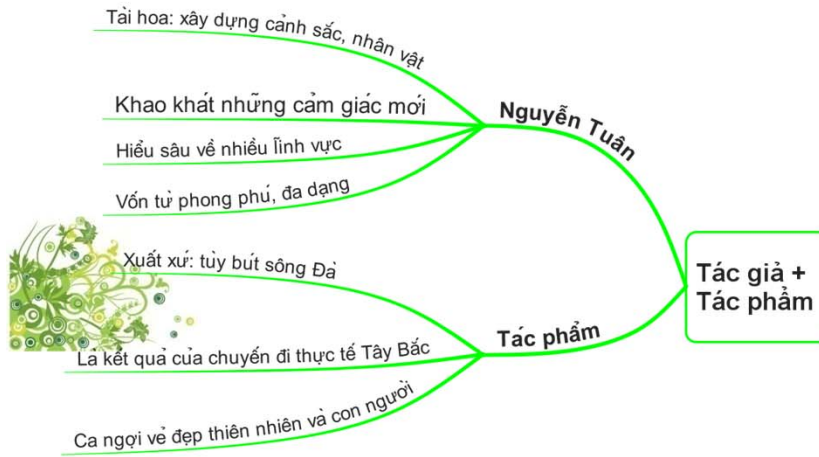




Phát hiện 1: bức tranh thiên nhiên

Phát hiện 2: Bức tranh cuộc sống

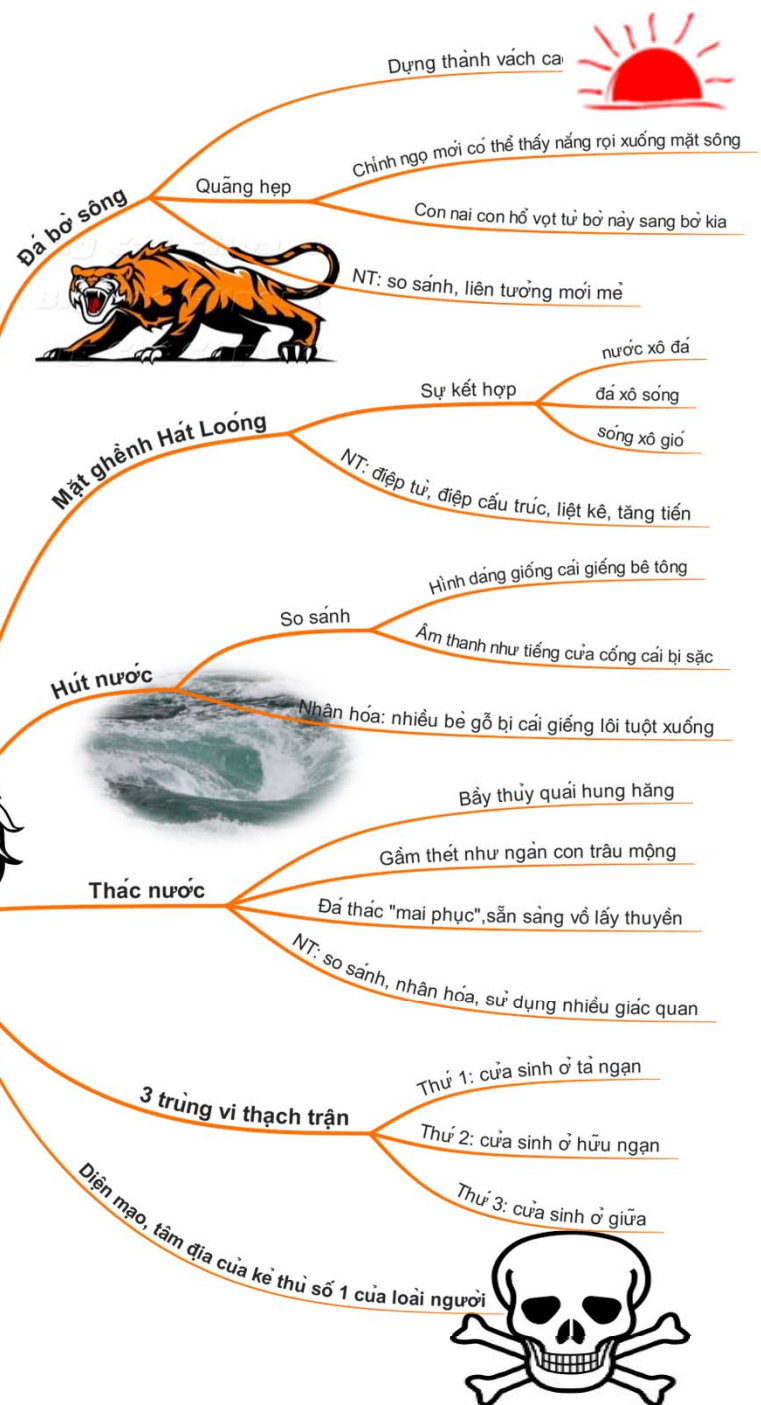




Người lái đò sông Đà
(Hình tượng sống)



Hung bạo



Ai đã đặt tên cho dòng sông

Tác giả + Tác phẩm

- Hoàng Phủ Ngọc Tường**
 - Cây bút tiêu biểu chuyên viết bút ký văn học VN hiện đại
 - Phong cách**
 - Trữ tình+chính luận và khách quan+chủ quan
 - Ngôn ngữ:** Trong sáng + đậm chất thơ
- Tác phẩm**
 - Viết tại Huế, in trong tập sách cùng tên
 - Giàu chất trí tuệ, chất thơ

Lịch sử của sông Hương

- Thời Hùng Vương: là dòng sông biển thủy
- TK XV: là dòng viễn châu, biên giới Đại Việt
- TK XVIII: soi bóng kinh thành Phú Xuân
- TK XIX: bị trắng với các cuộc khởi nghĩa
- TK XX: gắn liền với kháng chiến chống Mĩ

Văn hóa

- Phong tục lễ hội**
- Âm nhạc**
 - Điệu slow tình cảm
 - Âm điệu cổ điển của hò Huế
- Thi ca**
 - Nguyễn Du lênh đênh với phiến trắng sầu
 - Cao Bá Quát: "Nhu thanh kiếm dựng trời xanh"
 - Bà Huyện Thanh Quan với nỗi niềm hoài cổ

Địa lý

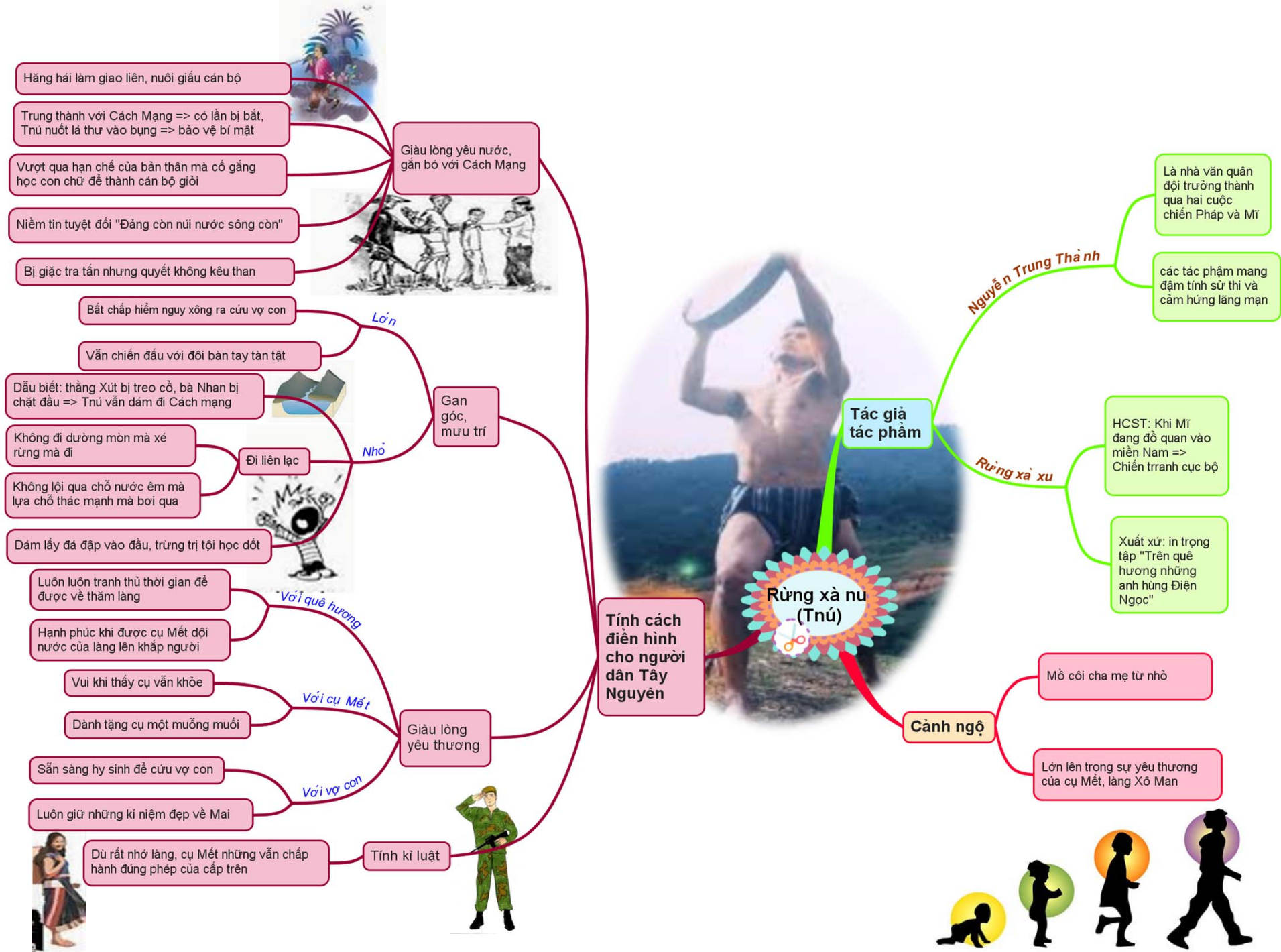
- Thượng nguồn**
 - Hình ảnh ẩn tượng
 - Mãnh liệt qua những ghềnh thác
 - Cuộn xoáy như cơn lốc
 - Tử ngữ gợi cảm
 - Màu đỏ của hoa đỗ quyên rừng
 - Dịu dàng và say đắm
 - Bản trường ca của rừng già
 - Cô gái Digan phóng khoáng, man dại
 - so sánh + nhân hóa => sự mãnh liệt, bí ẩn mà dịu dàng của sông Hương
- Ngoại vi thành phố Huế**
 - Sông Hương thay đổi tính cách
 - Sắc nước trở nên xanh thẳm
 - Dòng sông mềm như tấm lụa
 - Người mẹ phù sa dịu dàng, trí tuệ
 - Nghệ thuật sử dụng
 - Lối hành văn uyển chuyển
 - Ngôn ngữ đa dạng, giàu hình ảnh
 - Nhân hóa + so sánh=> thơ mộng, trữ tình
- Vào thành phố**
 - Sông Hương vui tươi hẳn lên
 - Chảy qua những bãi biển xanh biếc vàng
 - Dòng sông trôi thật chậm
 - In bóng cầu Tràng Tiền
 - Như vành trăng non
 - NT sử dụng
 - Liên tưởng đến sông Xen (Paris)
 - Mượn câu nói của Heraclit để lí giải lưu tốc
- Rời thành phố**
 - Sông Hương theo hướng Đông-Tây
 - Gập lại thành phố
 - Như nàng Kiều trở lại tìm Kim Trọng
 - NT sử dụng: Nhân hóa

Tình yêu của tác giả



- Về "phóng khoáng, man dại"-cô gái Digan
- Về "dịu dàng, trí tuệ"-người mẹ phù sa
- Về huyền ảo, đa sắc "sớm xanh, trưa vàng, chiều tím"
- Về "trầm mặc" giữa rừng thông u tịch
- Về "triết lý" ngân vang cùng tiếng chuông chùa Thiên Mu





Những đứa con trong gia đình

Việt



"Giấu" chị, sợ mất chị

Sợ ma

"chụp đom đóm rồi ngủ gật"

Vô tư, trẻ con

Ước được gặp lại má

Giàu yêu thương

Rất yêu thương chị Chiến

Dũng cảm kiên cường

Tiêu diệt 1 xe bọc thép Mĩ => bị thương nặng

Không sợ chết

Mối thù còn đè nặng trên vai



Chiến

Giống má



Lo toan việc nhà của chu đáo

chú Năm khen "Khôn!"

Gọn bề gia thất, dặng bề nước non



Nhường em tất cả

Thương em



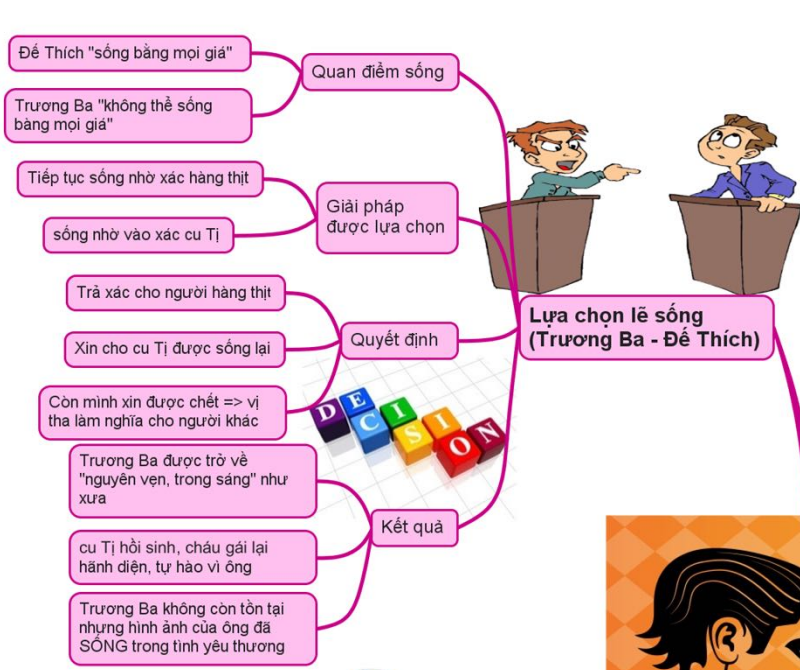
Không muốn em ra trận nguy hiểm

Dũng cảm, bất khuất



"Giặc còn thì tao mất"

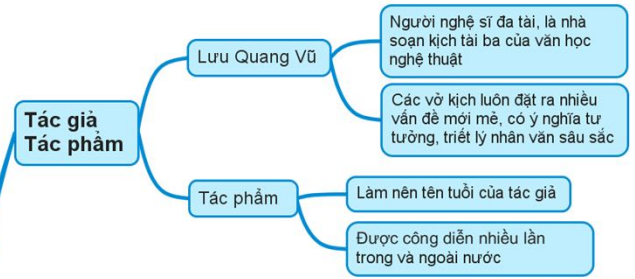




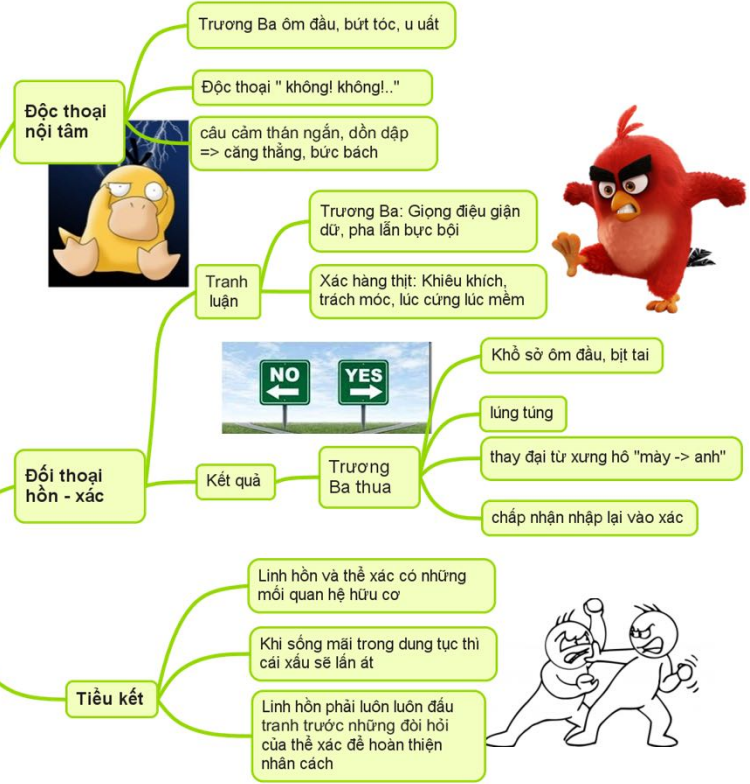
Bi kịch: người thân xa lánh (Trương Ba - vợ, cháu, dâu)



Hồn Trương Ba da hàng thịt



Bi kịch tha hóa (hồn - xác)



Độc thoại hồn - xác

Tiêu kết

- Linh hồn và thể xác có những mối quan hệ hữu cơ
- Khi sống mãi trong dung tục thì cái xấu sẽ lấn át
- Linh hồn phải luôn luôn đấu tranh trước những đòi hỏi của thể xác để hoàn thiện nhân cách



